

אמר מר: הוציאו מה שאתם מוציאים, והכניסו מה שאתם מכניסים, כי על ידי שתוציאו או תכניסו מה שהיה אסור לכם בלא הביטול, הוי חזקה במבוי, עד שלא יוציא התועב הזה, ויאסר עליכם, דברי רבי מאיר:

ותמהינן: למימרא, דכי מפקי אינהו [שאם יוציאו תחלה] והדר מפיק איהו [הנכרי] לא אסר? (50)

והתנן: מי שנתן רשותו שיש לו בחצר או במבוי, ובכל זאת הוציא מביתו לאותו מקום שביטל — בין שהוציא בשוגג, בין במזיד, הרי הוא אוסר, דברי רבי מאיר.

הרי חזינן, שאם מוציא המבטל את כליו לחצר — אוסר!

אמר רב יוסף: אימא הכי: אינו אוסר, לדעת רבי מאיר!

ואילו אביי אמר תירוץ המשאיר את הגירסא:

לא קשיא.

כאן — כברייתא, ובמשנה דריש פירקין — מיירי, שכבר החזיקו בני מבוי במבוי. וכדקתני בהדיא, ולכן אינו אוסר אפילו אם חזר והחזיק.

כאן — במשנה דמייתנין — מיירי, שלא החזיקו עדיין בני מבוי במבוי, שאז הוא יכול לחזור ולהחזיק.

והתניא בהדיא, כדברי אביי:

א. ישראל ששכח לערב, אם עד שלא נתן רשותו עבר בשבת והוציא.

הרי בין הוציא בשוגג, בין במזיד ובפרהסיא [תוספות] — שמומר הוא לחלל שבת — יכול עתה לבטל, דברי רבי מאיר, דסבירא ליה מומר מבטל.

רבי יהודה אומר: רק אם הוציא בשוגג יכול עתה לבטל, אבל אם הוציא במזיד ובפרהסיא — דהוה ליה מומר — אינו יכול לבטל.

ב. מי שנתן רשותו, והוציא מביתו לרשות שביטל, בין בשוגג בין במזיד — הרי זה אוסר מפני שחזר והחזיק, דברי רבי מאיר. [ובשוגג גזרו אטו מזיד].

רבי יהודה אומר: הוציא במזיד אוסר. בשוגג — שאין כאן כוונה להחזיק — אינו אוסר, ולא גזרינן שוגג אטו מזיד!

ג. אמר רבי מאיר: במה דברים אמורים שיכול לחזור ולהחזיק ברשותו אחר שביטלה, בשלא החזיקו בני מבוי במבוי.

אבל אם כבר קדמו והחזיקו בני מבוי במבוי — בין שחזר והחזיק בשוגג ובין במזיד, אינו אוסר.

וכתב רש"י כי בהכרח ש"במה דברים אמורים" הם דברי רבי מאיר, או דברי הכל,

50. וכתבו תוספות: כן יש לדייק גם מהמשנה, שהרי אותו ענין נאמר במשנה. והא דתמהינן אברייתא, משום דקתני בהדיא "דברי רבי

דבלא חצר לא דיירי אינשי. אלא כדמסקינן לעיל סוף פרק עושין פסין, דטעמא דרבי אלעזר משום דמסתמא ביטל גם רשות ביתו.

ואין הם המשך דברי רבי יהודה.

כי לדעת רבי יהודה, הרי לפי לשונו במשנה לא מועילה כלל חזקה, ויכול המבטל תמיד לחזור בו.

ואילו לפי לשונו בברייתא, אמר להם רבי יהודה שימהרו להחזיק היות ומומר הוא כעובד כוכבים, ואם לא יחזיקו עד שתחשך יאסור עליהם ולא יוכל לבטל להם.

ולפי לשון זו לעולם מועילה לרבי יהודה חזקה. ואם כן, אם ישראל ביטל והחזיקו ברשותו שוב אינו יכול לחזור בו, ואתיא "במה דברים אמורים" לדברי הכל.

אמר מר: רבי יהודה אומר בלשון אחרת:

מהרו ועשו צרכיכם במבוי עד שלא תחשך ויאסר עליכם, כיון דבטולו של מומר לא מהני.

ותמהינן: אלמא צדוקי — נכרי הוא לדעת רבי יהודה, מדאינו יכול לבטל.

והא אנן — במתניתין דריש פירקין — לא קתני שיש למהר לעשות את הצרכים במבוי "עד שלא תחשך", אלא: מהרו ועשו צרכיכם במבוי "עד שלא יוציא", תנן.

והיינו, דרבי יהודה סבירא ליה שאם מוציא המבטל, אף שכבר החזיקו בני המבוי במבוי, בטל ביטולו, וזהו הטעם שצריך לגמור את עשיית הצרכים במבוי עד שלא יוציא את כליו.

ומשמע כי לפני שמבטל הצדוקי את ביטולו, מועיל ביטולו של הצדוקי אף לרבי יהודה ומוכח שלפי רבי יהודה צדוקי הוא כישראל!?

ומשנינן: אימא — במתניתין — מהרו ועשו צרכיכם במבוי "עד שלא יצא" [ב"ח] היום". והוי כמו "עד שלא תחשך" דברייתא. ולעולם צדוקי נכרי הוא.

ואיבעית אימא: לא קשיא.

כאן — במתניתין דקתני דצדוקי אינו כנכרי — מיירי בצדוקי מומר לחלל שבתות בצינעא.

כאן — בברייתא דקתני דהרי הוא כנכרי — בצדוקי מומר לחלל שבתות בפרהסיא.

ורבי יהודה סבר, שמומר לחלל שבתות בפרהסיא אינו מבטל רשות, כדאמר בברייתא לעיל.

והוינן בה: כמאן אזלא הא דתניא: מומר וגילוי פנים [מפרש לה ואזיל] — הרי זה אינו מבטל רשות.

ומפרשינן בתחלה לברייתא, דקא סלקא דעתין ד"גילוי פנים" היינו חצוף.

ותמהינן: וכי "גילוי פנים" — מומר הוי?

וכי משום שהוא חצוף מומר הוא!?

ומפרשינן לברייתא: אלא הכי קאמר: מומר לחלל שבתות בגילוי פנים [שהוא מחלל שבתות בפרהסיא, והיינו גילוי פנים] — אינו יכול לבטל רשות.

וכמאן אזלא הא ברייתא?

כרבי יהודה, דאמר: דמומר לחלל שבתות בפרהסיא, הרי הוא כנכרי ואינו מבטל.